

Estar com un llum

Benvolguts diocesans,

El curs escolar s'acaba. Moltes activitats quotidianes cauen dels calendaris i en comencen de noves. Tot té el seu procés. La missió té, de vegades, una cadència que s'apropa a la monotonia, a aquell trist «anar fent», a aquell «qui dia passa, any empeny», i així s'arriba, tard o d'hora, a la grisor. Com es pot trencar aquest ritme tediós? La missió necessita, de tant en tant, una espurna inesperada; per això faig al·lusió a una dita freqüent però no fàcil: «estar com un llum». Aquesta expressió pot donar peu a interpretacions diverses. No vull pas referir-me a la dificultat que planteja el camp de la malaltia mental —ampli i dolorós—. Més aviat em voldria fixar en la importància de ser llum, de ser interrogant, de ser referent enmig de la grisor.

Vull compartir —no puc estar-me'n— el record d'una residència de malalts mentals amb la qual vaig col·laborar pastoralment. Recordo bé el personal —treballadors provinents bàsicament de la immigració—, el cos de doctors i assistents tècnics —els veia de tant en tant— i, com no, els residents —homes i dones que, més enllà de les seves històries personals, sabien qui els estimava i qui no—. Va ser una experiència que no oblidaré; al contrari, en dono gràcies. Els residents em van ensenyar a descobrir la humanitat que tots portem inscrita al propi cor, i que el pas del temps pot danyar-nos-la i fer-nos-la oblidar. Us parlo d'aquella essència d'humanitat que vol ser acollida i donada sense estratègies, sense càlculs, sinó amb transparència i honestedat. Penso que no ens equivoquem si afirmem que tot tipus de fragilitat mental té una llum de normalitat, i que tota aparent coherència mental té, per contra, un rastre de feblesa o d'histrionisme.

En aquest moment m'agrada també recordar, amb tendresa i respecte, la trajectòria de la vida espiritual dels nostres germans de l'ortodòxia. En el seu itinerari místic al llarg de la història apareixen tres figures essencials: l'ermità, el monjo i el boig. Aquest darrer és aquell que viu la seva relació amb Déu, enmig de la ciutat, d'una manera absoluta.

Aquell que gaudeix de la intimitat amb Déu i que, d'una manera desmesurada, viu immers en la pregària, al costat dels seus contemporanis.

Insisteixo. Una lectura realment positiva d'aquesta dita, «estar com un llum», ens ha d'encaminar a descobrir la frescor i la novetat de l'Evangelí, fins i tot l'espontaneïtat i la naturalitat amb què els més petits, els infants, viuen la seva fe. Fixeu-vos bé en aquells que no tenen les ferides ni el llast d'una història marcada pel rebuig. Els més petits es converteixen en els veritables mestres de la confiança. Aquells que actuen amb els ulls ben oberts, amb un somriure d'orella a orella; aquells que es meravellen per les coses més senzilles de la vida.

El bon missioner és aquell que no perd la seva mirada contemplativa, aquella que és pròpia del poeta, de l'infant, del boig. Em refereixo a una mirada plena d'esperança, però també a una mirada agosarada, una mirada plena de creativitat. Em refereixo a una creativitat pastoral desitjada, que no passa únicament per les xarxes i la intel·ligència artificial —tan plena de recursos—, sinó per tornar a les nostres arrels. L'Evangelí és sempre novetat pura. Estimar és revolucionari, creatiu, poètic. La proposta de Jesús ens aboca a l'alegria, viscuda amb desmesura allà on som. «Estar com un llum» és estar sempre disponible a estimar fins al final, fins i tot quan sembli que hem perdut l'oremus.

Amb la meva benedicció i afecte,

+Daniel Palau Valero
Bisbe de Lleida

Estar de atar

Queridos diocesanos,

El curso escolar se acaba. Muchas actividades cotidianas caen de los calendarios y empiezan otras nuevas. Todo tiene su proceso. La misión tiene, a veces, una cadencia que se acerca a la monotonía, a ese triste «ir tirando», a ese «ir pasando los días», y así se llega, tarde o temprano, a la grisura. ¿Cómo se puede romper este ritmo tedioso? La misión necesita, de vez en cuando, una chispa inesperada; por eso hago alusión a un dicho frecuente pero no fácil: «estar de atar» o, mejor en catalán «*estar com un llum*», . Esta expresión puede dar pie a interpretaciones diversas. No quiero referirme a la dificultad que plantea el campo de la enfermedad mental —amplio y doloroso—. Más bien quisiera fijarme en la importancia de ser luz, de ser interrogante, de ser referente en medio de la grisura.

Quiero compartir —no puedo evitarlo— el recuerdo de una residencia de enfermos mentales con la que colaboré pastoralmente. Recuerdo bien al personal —trabajadores procedentes básicamente de la inmigración—, al cuerpo de doctores y asistentes técnicos —los veía de vez en cuando— y, cómo no, a los residentes —hombres y mujeres que, más allá de sus historias personales, sabían quién los quería y quién no—. Fue una experiencia que no olvidaré; al contrario, doy gracias por ella. Los residentes me enseñaron a descubrir la humanidad que todos llevamos inscrita en el propio corazón, y que el paso del tiempo puede dañarnos y hacernos olvidar. Os hablo de aquella esencia de humanidad que quiere ser acogida y entregada sin estrategias, sin cálculos, sino con transparencia y honestidad. Pienso que no nos equivocamos si afirmamos que todo tipo de fragilidad mental tiene una luz de normalidad, y que toda aparente coherencia mental tiene, por el contrario, un rastro de debilidad o de histrionismo.

En este momento me gusta también recordar, con ternura y respeto, la trayectoria de la vida espiritual de nuestros hermanos de la ortodoxia. En su itinerario místico a lo largo de la historia aparecen tres figuras esenciales: el ermitaño, el monje y el loco. Este último es aquel que vive su relación con Dios, en medio de la ciudad, de una manera absoluta. Aquel que disfruta de la intimidad con Dios y que, de una manera desmesurada, vive inmerso en la oración, junto a sus contemporáneos.

Insisto. Una lectura realmente positiva de este dicho, «*estar com un llum*», debe encaminarnos a descubrir la frescura y la novedad del Evangelio, incluso la espontaneidad y la naturalidad con que los más pequeños, los niños, viven su fe. Fijaos bien en aquellos que no tienen las heridas ni el lastre de una historia marcada por el rechazo. Los más pequeños se convierten en los verdaderos maestros de la confianza. Aquellos que actúan con los ojos bien abiertos, con una sonrisa de oreja a oreja; aquellos que se maravillan por las cosas más sencillas de la vida.

El buen misionero es aquel que no pierde su mirada contemplativa, aquella que es propia del poeta, del niño, del loco. Me refiero a una mirada llena de esperanza, pero también a una mirada audaz, una mirada llena de creatividad. Me refiero a una creatividad pastoral deseada, que no pasa únicamente por las redes y la inteligencia artificial —tan llena de recursos—, sino por volver a nuestras raíces. El Evangelio es siempre novedad pura. Amar es revolucionario, creativo, poético. La propuesta de Jesús nos aboca a la alegría, vivida con desmesura allí donde estamos. «*Estar com un llum*» es estar siempre disponible para amar hasta el final, incluso cuando parezca que hemos perdido el juicio.

Con mi bendición y afecto

+**Daniel Palau Valero** Obispo de Lleida